

การวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยนี้

การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและการใช้แบบฝึกหัดภาษาอังกฤษประกอบหนังสือแบบเรียน

ดักคาเนย์¹ (Dacanay) กล่าวว่า หนังสือแบบเรียนเพียงอย่างเดียวยังไม่เป็นการพอเพียงที่จะก่อให้เกิดสภาพการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะทางด้านภาษา ครูจำเป็นต้องมีศิลปะในการสอน และการเตรียมบทเรียนพร้อมด้วยแบบฝึกหัดเพิ่มเติมหลาย ๆ แบบ เพราะว่าไม่มีวิธีการใดที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียวสำหรับครูในการสอน ครูทุกคนไม่เหมือนกัน วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับคนหนึ่งอาจใช้ไม่ได้ผลกับครูอีกคนหนึ่ง นักเรียนแต่ละกลุ่มแต่ละชั้นก็มีความแตกต่างกันในเรื่องพื้นฐาน แรงจูงใจ และความสามารถ ฉะนั้นครูจึงต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่นในเรื่องวิธีสอน การเตรียมบทเรียน การเลือกแบบฝึกหัดประกอบ นอกเหนือจากที่ปรากฏในบทเรียนเพื่อที่จะทำให้การสอนของครูประสบความสำเร็จดียิ่งขึ้น

บรอตตัน² (Broughton) ผู้เขียนบทความเรื่อง "ครูกับหนังสือแบบเรียน" ได้แสดงความคิดเห็นว่า การที่ครูกลุ่มหนึ่งสอนโดยยึดมั่นหนังสือแบบเรียนเป็นหลักตายตัวเพียงอย่างเดียว และครูอีกจำนวนหนึ่งไม่คิดที่จะใช้หนังสือแบบเรียนที่ถูกกำหนดให้ใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดนั้น เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องทั้งสองอย่าง เพราะผู้แต่งหนังสือแบบเรียนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาและแต่งตำรา ตำราที่ดี ๆ ก็ยังมีอยู่ ฉะนั้นในหนังสือ

¹ Fe R. Dacanay, and J. Donald Bowen, Techniques and Procedures in Second Language Teaching (Quezon City: Alemar-Phoenix Publishing House, Inc., 1963), Preface.

² Geoffrey Broughton, "The Teacher and His Textbook," English Language Teaching, XXI(May, 1967), pp. 262-4.

แบบเรียนประเภทนี้จึงมัก สอนบทเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งจะก่อให้เกิดหนังสือ มีการเรียงลำดับเนื้อหา และระดับความยากง่ายอย่างระมัดระวัง ผู้แต่งหนังสือที่เชี่ยวชาญมักจะมีเหตุผลดีสำหรับสิ่งที่เขาบรรจุไว้ในหนังสือ ฉะนั้น ถ้าครูใช้หนังสือประเภทนี้ไม่ถูก เช่น กระโดดข้ามไปข้ามมา ผลเสียย่อมจะเกิดขึ้นแก่ตัวเด็กแน่นอน อย่างไรก็ตามการล้มตามเดินตามแนวหนังสือแบบเรียนอย่างคงเส้นคงวาก็เป็นอันตรายอีกเหมือนกัน ทั้งนี้ เพราะผู้แต่งหนังสือไม่มีโอกาสจะทราบความต้องการของผู้เรียนกลุ่มใดโดยเฉพาะ ครูเท่านั้นที่จะรู้จักนักเรียนของตนดีกว่าผู้อื่น ครูจะทราบปฏิกิริยาตอบสนอง (feedback) จากผู้เรียนได้โดยที่ผู้แต่งแบบเรียน อาจจะเพียงมีจินตนาการนึกสมมุติผู้เรียนขึ้นมากลุ่มหนึ่งในขณะที่เขาเขียนหนังสือเท่านั้น

บรรพตั้น กล่าวถึงข้อเสียของหนังสือแบบเรียน 3 ประการ ซึ่งครูเท่านั้นที่จะแก้ปัญหาได้ คือ

1. หนังสือแบบเรียนสมัยใหม่ส่วนมากมักจะแบ่งเป็นหน่วยแทนที่จะเป็นบท โดยมีจุดประสงค์ให้ครูเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะใช้เวลาเท่าใดในการสอนแต่ละตอน ส่วนแรกของหน่วยหนึ่ง ๆ จะเป็นการแนะนำสิ่งใหม่ เช่น ศัพท์ใหม่ หรือโครงสร้างใหม่ แต่เนื่องจากแรงกดดันในเรื่องค่าใช้จ่ายในการทำหนังสือมีอยู่ ฉะนั้นการเสนอบทเรียนจึงถูกจำกัดทั้งในด้านความยาวและขนาด ตัวอย่างประกอบก็มีอย่างไม่ละเอียดยก ครูเท่านั้นที่จะสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่า และเป็นจริงได้มากกว่าหนังสือแบบเรียน

2. เป็นธรรมดาอยู่เองที่หนังสือแบบเรียนส่วนมากไม่สามารถจะจัดแบบฝึกหัดและการฝึกให้มากพอเพียง ครูจึงต้องเขียนแบบฝึกหัดประกอบเพิ่มเติมให้เหมาะสม

3. หนังสือแบบเรียนแทบจะไม่สามารถสร้างความตื่นเต้นและความน่าสนใจให้เกิดขึ้นได้เหมือนกับสภาพการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงที่ครูสามารถจะสร้างให้มีชีวิตชีวาได้ เทคนิคการสอนตลอดจนการใช้อุปกรณ์จะนำนักเรียนออกไปสู่โลกแห่งความเป็นจริงภายนอก มีโลกลูกที่ห่างไกลและหยุดนิ่งในหนังสือแบบเรียน ผู้เขียนบทความได้เสนอแนะให้ครูที่ยังใหม่ต่อการสอนรู้จักผลิตัวสฤการสอน และแบบฝึกหัดทางภาษาเพิ่มเติม โดยการศึกษาวีธีและเทคนิคของผู้เชี่ยวชาญในการสร้างแบบฝึกหัดชนิดต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบหนังสือแบบเรียน

ในปี พ.ศ. 2514 จันทรพร พลโยธา³ ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมสำหรับหนังสือ "Oxford Progressive for Adult Learners Book I" กล่าวไว้ในบรรดาเทคนิควิธีสอนของครูนั้น การให้แบบฝึกหัดเพิ่มเติมนอกเหนือแบบฝึกหัดที่ปรากฏในแบบเรียนของแต่ละบทก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้สนใจบทเรียน มีความรู้แม่นยำขึ้น เพราะได้ฝึกฝนการใช้ทักษะมากขึ้น ไม่เบื่อหน่ายบทเรียนและแบบฝึกหัดที่มีเฉพาะในบทเรียนเท่านั้น

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนสำหรับชั้น ม.ศ.4 โดยอาศัยโครงสร้างไวยากรณ์ที่มีความดีสูงสุดเท่าที่ปรากฏในแบบเรียนและเป็นปัญหาสำหรับเด็กในระดับนี้เป็นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้เสนอแบบฝึกหัดแปลกประหลาดต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้โครงสร้างไวยากรณ์ที่มีความดีสูงและเป็นปัญหาที่เลือกไว้แบบฝึกหัดดังกล่าวสรุปได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การฝึกโดยการเทียบแทน (Substitution)
2. การฝึกโดยการแปลงประโยค (Transformation)
3. การฝึกโดยการเพิ่มประโยคให้ยาวขึ้น (Addition)

ในปี พ.ศ. 2515 บุญเรือน พูนนารถ⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่องวิธีสอนไวยากรณ์อังกฤษในระดับวิทยาลัยครู ผู้วิจัยได้ศึกษาว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีสอน แบบเรียน แบบฝึกหัดเสริม และหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ อย่างไร โดยสร้างแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่สอนไวยากรณ์ในวิทยาลัยครู 6 แห่ง และได้ทำการทดสอบนักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นต้นปีที่ 2 ของแต่ละวิทยาลัย เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา หลังจาก

005943

³จันทรพร พลโยธา, "แบบฝึกหัดเพิ่มเติมสำหรับหนังสือ "Oxford Progressive For Adult Learners Book I" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.)

⁴บุญเรือน พูนนารถ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ได้รับการสอน และใช้แบบเรียนและแบบฝึกหัดเสริมจากครูสอนไวยากรณ์ในวิทยาลัยของตน ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ปรากฏว่านักศึกษาในกลุ่มที่ 6 โดยเฉลี่ยมีสัมฤทธิ์ผลในการใช้ไวยากรณ์อังกฤษอยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาในอีก 5 กลุ่มที่เหลือ สาเหตุสรุปได้ว่าเพราะได้มีการแต่งแบบฝึกหัดเสริมขึ้นใช้คู่กับหนังสือแบบเรียน ซึ่งในแบบฝึกหัดเสริมแต่ละเล่มจะมีบทฝึกและแบบฝึกหัด สำหรับการออกเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ผู้เรียนจะพบในเรื่องที่อ่านแต่ละบทอย่างพร้อมมูล นอกจากนี้ยังมีคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องที่อ่านและมีหัวข้อสำหรับการอภิปรายควย สำหรับบทฝึกและแบบฝึกหัดไวยากรณ์นั้น เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกไวยากรณ์อย่างพอเพียง ทั้งในการฝึกปากเปล่า และในการเขียน การฝึกการนำไปใช้นั้น ผู้เรียนมีโอกาสฝึกอย่างกว้างขวางและสมบูรณ์กว่า กล่าวคือ จากแบบฝึกหัดไวยากรณ์โดยตรง จากบทสนทนา จากเรื่องที่อ่าน การตอบคำถาม ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ซึ่งหมายความว่า การเรียนไวยากรณ์ของนักศึกษาในวิทยาลัยครูแห่งดังกล่าวได้รับการเสริมแรง (reinforce) ด้วยการพูด อ่าน เขียน อย่างหนักแน่น

คิง⁵ (King) ซึ่งได้เขียนบทความเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษซ่อมเสริมในระดับอุดมศึกษากล่าวว่า การยึดหนังสือแบบเรียนเป็นหลักนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนมีความแม่นยำในการตีความคดียิ่งขึ้น แต่ถาต้องการจะให้ผู้เรียนมีความคล่องแคล่วทางด้านการเขียนและการพูด ก็จำเป็นที่จะต้องให้มีแบบฝึกหัดอื่นประกอบเพิ่มเติมด้วย นอกจากนี้ คิง (King) ยังได้กล่าวถึงงานที่ครูพึงพิจารณากระทำในการสอนภาษาอังกฤษซ่อมเสริมคือ

1. การแก้ไขปรับปรุงทักษะด้านการพูดและการเขียนในข้อความ (context) ให้ดีขึ้น
2. การแก้ไขปรับปรุงทักษะการใช้ภาษาในการฟัง อ่านและเขียนให้ดีขึ้น
3. การแก้ไขปรับปรุงความรู้ของนักเรียนทางด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาให้ดีขึ้น

5

Arthur H. King, "Notes on Remedial English at Higher Education Level," English Language Teaching, XXVII (June, 1973), pp. 245-250.

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาทางโครงสร้างไวยากรณ์ของนักเรียน

ปี พ.ศ. 2513 จันทรเพ็ญ ฮันตระกูล⁶ ได้ศึกษาความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างแบบทดสอบความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ทดสอบกลุ่มตัวอย่าง และได้สรุปผลการวิจัยว่า ความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงมีความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ไม่ต่างกับนักเรียนชาย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นปัญหาในการใช้ของนักเรียนระดับดังกล่าว สรุปเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ไว้ 16 หัวข้อ โดยเรียงลำดับจากโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นปัญหามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ผู้วิจัยได้เสนอแนะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการทดสอบโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ สรุปได้ดังนี้

1. สอนโครงสร้างไวยากรณ์จากง่ายไปหายาก
2. ฝึกนักเรียนให้ใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษ โดยการพูดเป็นประโยค การฝึกท่องทำซ้ำ ๆ จนนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง
3. เน้นการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นปัญหาในการใช้ของนักเรียน
4. จัดทำแบบฝึกหัด เพื่อฝึกการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษที่เป็นปัญหาของนักเรียน เพิ่มเติม
5. ในการทดสอบโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษ ควรทดสอบเฉพาะโครงสร้างที่เป็นปัญหา

สำหรับผู้แต่งแบบเรียน ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรเพิ่มแบบฝึกกระสวนประโยค เพื่อช่วยฝึกทักษะ การใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษของนักเรียนให้ดีขึ้น และจัดทำแบบฝึกหัดพบทวนแทรกไว้ตลอดเล่ม แบบฝึกกระสวนประโยคและแบบฝึกหัดควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อยั่วให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง

⁶จันทรเพ็ญ ฮันตระกูล, "ความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.)

ปี พ.ศ. 2514 จริยา ผลประเสริฐ⁷ ได้ทำการศึกษาระดับความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดพระนคร ค้นพบว่าความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ของนักเรียนชั้นนี้อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยได้เสนอโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษที่เป็นปัญหาในการใช้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไว้ทั้งหมด 18 หัวข้อใหญ่ และให้ขอเสนอแนะว่าก่อนทำการสอน ครูผู้สอนควรจะได้ทราบโครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษที่เป็นปัญหาในการใช้ของนักเรียน และเน้นโครงสร้างดังกล่าวในระหว่างที่ทำการสอนด้วย ควรสอนจากโครงสร้างไวยากรณ์ที่ง่ายไปหายาก ผู้แต่งแบบเรียนควรทราบโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นปัญหาของนักเรียนเช่นเดียวกัน เพื่อจะได้เรียงลำดับโครงสร้างไวยากรณ์ไว้ในหนังสือแบบเรียนอย่างเหมาะสม และควรที่จะจัดแบบฝึกหัดเพิ่มเติมมาก ๆ เพื่อให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นปัญหาจนสามารถใช้ได้คล่อง

เอฟสตาเซียดิส (Efstathiadis) และ พี.คิง⁸ (P. King) ได้ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ความผิดพลาดในการเขียนเรียงความของนักเรียนกรีกที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การศึกษาดังกล่าวเป็นการตรวจสอบความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ๆ บ่อยที่สุด โดยพิจารณาจากหลักใหญ่ 2 ประการคือ

1. ความผิดพลาดเกี่ยวกับการเลือกคำมาใช้
2. ความผิดพลาดเกี่ยวกับการใช้โครงสร้างไวยากรณ์

⁷ จริยา ผลประเสริฐ. "ระดับความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.)

⁸ S. Efstathiadis, and P. King, "Some Lexical and Structural Errors made by Greek Learners of English," English Language Teaching, XXVI (February, 1972), 159-167.

ความผิดพลาดทางคำโครงสร้างไวยากรณ์ที่จำเป็นต้องมีการสอนซ่อมเสริม ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้ สรุปเป็นหัวข้อสำคัญได้ 2 หัวข้อดังนี้

1. คำการยะ (Function words) ไคแก่คำบอกกำหนด (Determiners)

คำสันธานและคำกริยาวิเศษณ์ สาเหตุของความผิดพลาดเนื่องจาก

1.1 นักเรียนละเว้นการใช้คำเหล่านี้ (omission)

1.2 นักเรียนใช้ผิด (faulty insertion)

1.3 นักเรียนเลือกใช้ผิด (misselection)

2. คำที่มีความหมายในตัวเอง (Content words) เช่น คำนาม นักเรียนกรีกเกิดปัญหาไม่ทราบว่า นามคำไหนนับได้ คำไหนนับไม่ได้ คำกริยานักเรียนใช้ไม่ถูกตามกาล (Tenses) เกิดความสับสนเรื่องการใช้ Verb+ing และ Verb Infinitive นอกจากนี้มีเรื่องการเรียงลำดับคำในประโยค และการรายงานคำพูดของผู้อื่น (Reported speech)

ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรมีการสอนซ่อมเสริม และฝึกเพิ่มเติม การฝึกควรให้นักเรียนฝึกการใช้ภาษาในข้อความ (contextualization) ใหม่มากขึ้น เช่น ไซบ์ทสนทนา ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมองเห็นความแตกต่าง และเมื่อฝึกบ่อย ๆ ก็จะมีวิธีใช้ที่ถูกต้อง และใช้ได้โดยอัตโนมัติ การสอนเรื่องการใช้คำกริยาตามกาล ควรสอนเป็นกลุ่ม เป็นพวกที่สัมพันธ์กันและมีความหมาย

การศึกษาเรื่องการไซบ์ทสนทนาในการสอนภาษาต่างประเทศ

การไซบ์ทสนทนาเป็นเครื่องมือในการสอนภาษาเริ่มมีมาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 200 เมื่อประมาณ 2 พันปีก่อน พวกกรีกเรียนภาษาลาตินจากบทสนทนา และแม้ว่าเทคนิคต่าง ๆ ในการสอนภาษา จะได้ผลัดเปลี่ยนเวียนกันเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนภาษา แต่ปรากฏว่าการไซบ์ทสนทนายังเป็นที่นิยมกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้⁹

⁹ Julia M. Dobson, "Dialogues: Why, When and How to Teach Them," English Teaching Forum, X(May-June, 1972), p. 20.

มีเหตุผลหลายประการที่จะยืนยันว่าภาษาที่อยู่ในรูปของบทสนทนามีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างไร บรูคส์ (Brooks) เป็นคนหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงคุณค่าของการใช้บทสนทนาเป็นเครื่องมือช่วยในการสอนภาษาไว้ว่า

"... a dialogue... It involves a natural and exclusive use of the audio-lingual skills. All the elements of the sound system appear repeatedly, including the supra-segmental phonemes which are often the most difficult for the learner. All that is learned is meaningful and what is learned in one part of a dialogue often makes meaning clear in another."¹⁰

ดักคานีย์ (Dacanay) ก็ได้แสดงความเห็นสนับสนุนการใช้บทสนทนาในการสอนภาษาต่างประเทศไว้เช่นเดียวกัน เขากล่าวว่า

"In the dialogue, language achieves its purpose of communication because pupils listen to and say sentences that they can use when they communicate their own feelings and ideas in similar communication situations. The gestures, the tone, and the playacting that the teacher employs to teach a dialogue effectively all help to make an otherwise abstract language exercise meaningful and realistic to the pupils."¹¹

ดอบสัน¹² (Dobson) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้บทสนทนาในการสอนภาษาต่างประเทศว่า บทสนทนาถือเป็นหน่วยหนึ่งของภาษาพูดในสังคม (Social unit of speech) เพราะการสนทนาต้องใช้คนพูดอย่างน้อย 2 คน ดังนั้นการใช้บทสนทนาจึงเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกภาษาที่สองในข้อความที่จะใช้ได้ในวงสังคม และสิ่งนี้เองที่ทำให้

¹⁰ Brooks, op. cit., p. 145.

¹¹ Dacanay, op. cit., p. 16.

¹² Dobson, loc. cit.

ภาษาเป็นสิ่งที่ชีวิตการสนทนาเป็นประโยคโคต ๆ ทำให้ประโยคเหล่านั้นน่าเบื่อ แต่ถา
เราเอาประโยคเหล่านั้นมาผูกกันเข้าเป็นบทสนทนาที่มีการแลกเปลี่ยนคำพูดอย่างกลมกลืนกัน
ทุก ๆ ประโยคสัมพันธ์กัน ก็ย่อมหมายความว่าเราได้หลอหลอมประโยคเหล่านั้นให้มีความ
หมายและมีชีวิตชีวาขึ้นแล้ว

คอบสัน (Dobson) ได้กล่าวสรุปข้อดีของการใช้บทสนทนาในการสอนภาษาต่าง
ประเทศ ไว้หลายประการดังนี้

1. บทสนทนาเป็นโครงร่างของภาษาที่ใช้ในการสมาคมในสังคม
2. บทสนทนาใช้เป็นวัสดุการสอนในการฝึกนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.1 การออกเสียง
  - 2.2 การใช้โครงสร้างไวยากรณ์
3. บทสนทนาเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนรู้คำศัพท์ เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้คำศัพท์และ
ส่วนต่าง ๆ ได้ดีที่สุด ถ้าเป็นการเรียนในข้อความ (context)
4. บทสนทนาเป็นวัสดุการเรียนที่ผู้เรียนจะท่องจำได้ง่ายกว่าวัสดุการเรียนชนิดอื่น ๆ
5. บทสนทนาช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
ทำให้ภาษามีชีวิต

โดยทั่วไปบทสนทนาถือว่าเป็นเครื่องมือของการสอนภาษาอังกฤษแบบ ฟัง - พูด
(Audio-Lingual Approach) ซึ่งเป็นวิธีสอนภาษาต่างประเทศที่นักภาษาศาสตร์และครู
สอนภาษาในสมัยปัจจุบันสนับสนุนกันมาก โดยถือว่าวิธีสอนแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสอนทักษะ
ทางภาษาคามลำดับและตามธรรมชาติของการเรียนภาษา คือ เรียนทักษะการฟังและพูดก่อน
แล้วจึงอ่าน และเขียนเน้นความสำคัญของภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าอย่างอื่น ใน
การเรียนรู้ภาษาควยวิธีการดังกล่าว จึงนิยมใช้บทสนทนาที่บรรจุสำนวนและโครงสร้างไวยา
กรณ์พื้นฐานที่มีความถี่สูงในการใช้ในสถานการณ์จริงประจำวัน ส่วนเนื้อหาในคำศัพท์
ก็พยายามจำกัดให้อยู่ในระดับเท่าที่จำเป็นสำหรับนักเรียนระดับหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ ก็เพื่อมุ่ง
ให้นักเรียนได้มุ่งไปในด้านการสร้างรากฐานทางความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์
ที่มั่นคงแข็งแรงก่อน

ริเวอร์ส¹³ (Rivers) ได้กล่าวถึงจุดที่เด่นของการใช้บทสนทนาในการสอนภาษาต่างประเทศตามลักษณะของวิธีการสอนแบบ ฟัง - พูด ดังกล่าวว่า นักเรียนจะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาความเข้าใจและความคล่องแคล่วในการพูดภาษาต่างประเทศ นักเรียนเรียนรู้ด้วยการฟังจนสามารถบอกความแตกต่างของเสียงได้ และได้ฝึกพูดตามด้วยเสียงและความเร็วที่ถูกต้องตามแบบ นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีดังกล่าวจะมีแรงจูงใจสูง ทุกคนจะสนุกสนานและรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ เพราะสามารถจะพูดภาษาต่างประเทศได้นอกจากนี้ในการสอนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองโดยใช้บทสนทนา ยังเป็นการนำนักเรียนให้ออกไปจากเขตอันจำกัดของการเรียน โดยใช้ปากกา กระดาษ และกระดานดำ ไปสู่การใช้จินตนาการนึกถึงสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับประสบการณ์จริงนอกชั้นเรียน

ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยและทดลองดำเนินการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยวิธีสอนแบบ ฟัง - พูด มากมาย การวิจัยที่นับว่าดึงดูดความสนใจผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาต่างประเทศอยู่มากคือ การทดลองของ จี.เชเร (G. Scherer) และเพื่อนร่วมงาน¹⁴ ณ มหาวิทยาลัยโคโลราโด ในปี ค.ศ. 1960-1962 การทดลองดังกล่าวเป็นการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบ ฟัง - พูด (Audio-Lingual Method) และวิธีการสอนแบบเก่า (Traditional Method) ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักศึกษาที่เริ่มต้นเรียนภาษาเยอรมัน นักศึกษาประมาณ 150 คน ได้รับการสอนแบบ ฟัง - พูด โดยมีการฝึกในห้องปฏิบัติการทางภาษา นักศึกษาเหล่านี้จะไม่มีโอกาสได้เห็นบทเรียน จนกว่าจะถึงสัปดาห์ที่ 13 ของวิชานั้น ในการเรียนดังกล่าวจะมีการสอนบทสนทนาและมีการฝึกพูดกระสวนประโยค นักศึกษาในกลุ่มควบคุมมีประมาณ 130 คน ได้รับการสอนตามแบบเก่า มีการฝึกอบรมทุกทักษะทางภาษา ตั้งแต่

¹³ Rivers, op. cit., p. 71

¹⁴ G. Scherer, and M. Wertheimer, A Psycholinguistic Experiment in Foreign Language Teaching (New York: McGraw-Hill, 1964), quoted in Wilga M. Rivers, Teaching Foreign Language Skills (Chicago: The University of Chicago Press, 1968), pp. 52-4.

ชั้นเริ่มต้น โดยเน้นการวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์ระหว่างการทดลองมีการสังเกตการณ์ และทดสอบนักศึกษาตลอดระยะเวลา 2 ปีที่นักศึกษาเรียนภาษาเยอรมันอยู่ โดยจะมีการทดสอบ นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มทุก ๆ ปลายเทอม มีแบบทดสอบการฟัง การพูด การอ่าน (แปลจากภาษา เยอรมันเป็นภาษาอังกฤษ) การเขียน (แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาเยอรมัน) แบบทดสอบ การอ่านและเขียนโดยไม่มีการแปล และแบบทดสอบวัดความแตกต่างทางด้านแรงจูงใจ ทักษะคิด และความก้าวหน้าทางด้านความเข้าใจในการฟัง

ในปีที่ 2 ของการทดลอง นักศึกษาประสบปัญหาเรื่องการลงทะเบียน จึงไม่สามารถ จัดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแยกจากกันตามแบบเดิมได้ นักศึกษาจึงกระจุกกระจาย ดังนั้น นักศึกษาทุกคนจึงได้รับการสอนแบบฟัง - พูดเหมือนกันหมด

ผลการทดลองปรากฏว่า

ด้านความเข้าใจในการฟัง กลุ่มทดลองมีระดับความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในตอนสิ้นปีแรก แต่ลักษณะดังกล่าวนี้หายไปในตอนสิ้นปีที่ 2

ด้านการพูด กลุ่มทดลองมีระดับความสามารถเห็นอกกว่ากลุ่มควบคุมตลอดเวลา ของการทดลอง

ด้านการอ่าน นักศึกษากลุ่มควบคุมอยู่ในระดับตกว่านักศึกษากลุ่มทดลองใน ตอนสิ้นปีแรก แต่ไม่มีความแตกต่างของทั้ง 2 กลุ่มในตอนสิ้นปีที่ 2

ด้านการเขียน นักศึกษากลุ่มควบคุมมีระดับความสามารถสูงกว่ากลุ่มทดลอง ตลอดเวลาของการวิจัย

การแปลจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษ กลุ่มควบคุมมีระดับความสามารถ เห็นอกกว่ากลุ่มทดลองตลอดเวลาการทดลอง

การแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาเยอรมัน กลุ่มควบคุมมีระดับความสามารถ เห็นอกกลุ่มทดลองในปีแรก แต่ความแตกต่างนี้หายไปในตอนสิ้นปีที่ 2

ด้านความสามารถในการตีความหมายของประโยคตลอดจนความสามารถในการ คิดเป็นภาษาเยอรมัน พวกกลุ่มทดลองอยู่ในระดับเห็นอกว่าตลอดเวลาของการทดลอง และ นักศึกษากลุ่มนี้แสดงทัศนคติที่ดีต่อการพูดภาษาเยอรมันและสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเยอรมันมากกว่า กลุ่มควบคุม

ความสามารถทางไวยากรณ์และคำศัพท์ของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน
จากผลการวิจัยดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า

1. วิธีสอนแบบ ฟัง - พูด (Audio-Lingual Method) สามารถใช้แทน
วิธีสอนแบบเก่า (Traditional Method) ได้ เพราะนักศึกษาทั้งสองกลุ่มที่ได้รับการ
สอนด้วยวิธีสอนต่างกัน ต่างก็ประสบความสำเร็จพอ ๆ กัน

2. นักศึกษามีแนวโน้มที่จะเรียนภาษาใดอย่างประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่ง-
หมายสำคัญของวิธีสอนแต่ละแบบ นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้รับการฝึกให้พูดภาษามากจึงพูด
ได้ดี ในทางตรงข้ามความสามารถด้านการแปลภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษไม่ดีเท่ากลุ่ม
ควบคุม เพราะไม่ได้รับการฝึกทางด้านนั้น

3. เป็นที่น่าสังเกตว่า การฝึกพูดประโยคและโครงสร้างไวยากรณ์ปากเปล่า
จากบทสนทนาทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีรากฐานมั่นคงทางด้านการอ่าน และการจัดระเบียบ
ความรู้ทางไวยากรณ์ในปีที่ 2 และการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาเยอรมัน

4. การศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นชัดว่า จุดมุ่งหมายของวิชาจะเป็นเกณฑ์ใน
การตัดสินใจวิธีการสอนที่จะนำมาใช้ให้โดยตลอด ถ้าเน้นด้านทักษะในการพูดเป็นวัตถุประสงค์สำคัญ
ก็ควรใช้วิธีสอนแบบ ฟัง - พูด ถ้าเน้นทักษะในการเขียน การแปลภาษาเยอรมันเป็นภาษา
อังกฤษ ก็ควรใช้วิธีสอนแบบเก่า

ฟิชเชอร์¹⁵ (Fisher) เป็นอีกผู้หนึ่งที่สนับสนุนการสอนภาษาคด้วยวิธีฝึกปากเปล่า
และพูดตามแบบ เพราะเขาถือว่าการเรียนภาษาโดยการเลียนแบบ หรือพูดตามครูนั้นเป็น
การเรียนภาษาอย่างธรรมชาติที่สุด และเป็นที่ยืนยันว่านักศึกษาคจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดและง่ายที่สุด
ถ้าวัสดุการสอนที่ครูใช้เหมาะกับขบวนการสอนและการเรียนรู้ตามธรรมชาติ¹⁶

¹⁵

John C. Fisher, Linguistics in Remedial English (The Hague:
Mouton and Co., Publishers, 1966.)

¹⁶

Ibid., p. 28.

ฟิชเชอร์ (Fisher) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Application of Linguistic Description and Oral Pattern Practice in Remedial English Composition" โดยได้ทำการวิเคราะห์ความผิดพลาดทางคานการใช้คำและการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ตามวิธีการทางภาษาศาสตร์ และได้อาศัยความผิดพลาดทางโครงสร้างไวยากรณ์ที่ได้วิเคราะห์ไว้เป็นพื้นฐาน ในการสร้างวัสดุการสอนขึ้นมาใหม่ และเพื่อให้เหมาะสมกับวิธีการสอนแบบฝึกพูดกระสวนประโยคต่อนั้นฟิชเชอร์ได้ทดลองสอนนักศึกษา 2 กลุ่มให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองได้ฝึกโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นปัญหาต่อการใช้ของตน ด้วยการฝึกพูดกระสวนประโยคและใช้คำหรือวัสดุการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นดำเนินการสอนโดยใช้ตำราเรียนไวยากรณ์แบบเก่า (Traditional grammar) ผลการทดลองปรากฏว่า วิธีการสอนและบทเรียนที่ประกอบด้วยแบบฝึกพูดกระสวนประโยคให้ผลดีในการสอนนักศึกษาที่เรียนซ่อมเสริมการเขียนเรียงความมากกว่าการสอนโดยใช้วิธีการสอนและตำราไวยากรณ์แบบเก่า

ปี ค.ศ. 1970 ฟรานซิส เซ็ง ชุง นยู¹⁷ (Frances Cheng-Chung Nyeu) ได้ทำการวิจัยศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษโดยวิธีแบบเก่า (Traditional Method) และการสอนแบบ ฟัง - พูด (Audio-Lingual Method) จะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยได้ทำการทดลองกับนักเรียนเกรด 12 ในไต้หวัน 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบ ฟัง - พูด กลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบเก่า ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ จากการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัย มิชิแกน (Michigan Test of English Language Proficiency) โดยมีการทดสอบความเข้าใจในการฟัง และการทดสอบโครงสร้างไวยากรณ์

---

¹⁷Frances Cheng-Chung Nyeu, "Differences in the English Language Achievement of Twelfth-Grade Chinese Boys in Taiwan Instructed by the Traditional and Audio-Lingual Methods," Dissertation Abstracts International, 31(September, 1970), 936A.

การใช้บทสนทนาในการสอนโครงสร้างไวยากรณ์

ในวงการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญทางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ โดยใช้บทสนทนาไว้โดยแต่ละคนก็มีเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นของตน

คัคคาเนย์ (Dacanay) กล่าวว่า

"The dialogue is perhaps the best way to present grammatical structures because it appropriates closest the 'real life' situations in which language operates. The new items of structure and vocabulary, in addition to parts of previously learned conversations are incorporated into a new conversation piece on simple everyday incidents and experiences. This insures learning continuity."¹⁸

นอกจากนี้ คัคคาเนย์ (Dacanay) ยังได้เพิ่มเติมว่านักเรียนจะค่อย ๆ เรียนรู้ที่ โครงสร้างไวยากรณ์และสำนวนต่าง ๆ ที่เรียนไปแล้วนั้น สามารถจะนำมาปรับปรุง คัดแปลงใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ ในระดับที่สูงขึ้นนักเรียนจะเริ่มเข้าใจว่าสำนวนเดียวกันนั้นอาจมีความหมายต่างกันได้ ถ้าข้อความเปลี่ยนไป

ฟินอคชิอาโร¹⁹ (Finocchiaro) ให้ความเห็นว่า ในการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ใหม่นั้น ครูบางคนชอบใช้บทสนทนาเป็นสิ่งเร้า (Stimulus) หรือแรงกระตุ้น ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับ อายุ ความสนใจของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของการสอนด้วย ในปัจจุบันผู้สอนภาษาต่างประเทศจำนวนมากนิยมใช้วิธีสอนแบบบทสนทนา โดยมีการฝึกให้นักเรียนได้ฟัง พูด และ ท่องจำบทสนทนาสั้น ๆ ในการสอนโครงสร้างไวยากรณ์หนึ่งโครงสร้าง ถ้าเริ่มสนทนาบทสนทนาอาจจะดีที่สุด เพราะการสอนไวยากรณ์ควรสอนเมื่อโครงสร้างนั้นอยู่ในข้อความมาก

¹⁸Dacanay and Bowen, op. cit., p. 9

¹⁹Mary Finocchiaro, Teaching English as a Second Language (New York: Harper and Row, Publishers, 1969), p. 98.

กว่าปรากฏอยู่โดด ๆ และไม่มี ความหมายแก่ผู้เรียน บทสนทนาจะเป็นเครื่องมือที่เอื้อต่อวิธีสอนดังกล่าวเป็นอย่างดี

โอลิวา²⁰ (Oliva) กล่าวถึงการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาต่างประเทศไว้ว่า ควรสอนโดยวิธีเทียบตามแบบ (Analogy) หรือเลียนแบบ (Imitation) ตัวอย่างที่มีการควบคุมบางอย่างแล้ว และมีการฝึกพูดกระสวนประโยค ในกรณีดังกล่าวนี้ การใช้บทสนทนาจึงช่วยสอนให้วิธีการสอนดำเนินไปได้อย่างคล่องตัว

ดอบสัน (Dobson) ซึ่งสนับสนุนให้มีการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ โดยใช้บทสนทนาได้เขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องนี้ กล่าวว่า

"... But all dialogues model grammatical structures and in so doing they provide ready-made phrases and sentences that the learner can practice again and again as he seeks to build his own grammar base."²¹

ริเวอร์ส²¹ (Rivers) เสนอแนะวิธีฝึกโครงสร้างไวยากรณ์ว่านักเรียนควรพบโครงสร้างไวยากรณ์ที่เรียนในข้อความและสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เช่นในบทสนทนา หรือเรื่องที่อ่าน โดยวิธีนี้นักเรียนจะสังเกตเห็นความสัมพันธ์ของโครงสร้างไวยากรณ์ที่เรียน กับโครงสร้างไวยากรณ์อื่น ๆ ได้ ริเวอร์ส แนะนำในการใช้บทสนทนาเพื่อการสอนโครงสร้างไวยากรณ์นั้น ควรสอนการใช้หรือความหมายที่มีประโยชน์และจำเป็นที่สุดสำหรับผู้เรียนในระคนั้น ๆ ไม่จำเป็นต้องสอนทุกความหมาย ในระดับสูงขึ้นไปเมื่อนักเรียนมีความรู้ภาษาอังกฤษดีพอ จึงค่อยสอนความหมายอื่น ๆ โดยละเอียด

²⁰Peter F. Oliva, "The Teaching of Grammar," The Teaching of Foreign Languages (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1969), p. 127.

²¹Dobson, op. cit., p. 21.

²²Rivers, op. cit., pp. 105-109.

การวิจัยและการทดลองสอนภาษาต่างประเทศโดยใช้บทสนทนา

เนื่องจากบทสนทนาเป็นตัวแทนในการสื่อความนึกคิดจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง และระหว่างที่การสนทนาด้วยคำพูดดำเนินไปนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันก็คือ สีน้หน้า ท่าทาง และ อากัปกิริยาอื่น ๆ ภาษาในบทสนทนาจึงกลายเป็นสิ่งที่มีชีวิต

ด้วยเหตุนี้เอง นักการศึกษาและผู้สอนภาษาทั้งหลายจึงเล็งเห็นความสำคัญของการนำบทสนทนาเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวาง

ฮานา ราซ²³ (Hana Raz) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ถ้าครูต้องการจะทำให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา และทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความสำคัญ และความหมายของภาษาที่เขาเรียนอยู่ ครูต้องสร้างสถานการณ์ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกใช้คำและโครงสร้างเพื่อบรรยายความรู้สึกได้ มิใช่รู้แต่พูดเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (facts) เท่านั้น เขากล่าวว่าครูสามารถจะนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในชั้นเรียนอย่างประสพผลสำเร็จก็โดยการใช้การแสดงละคร (drama) และการสมมุติ (make-believe) ซึ่งจะเป็นวิธีเดียวที่จะทำให้นักเรียนมีปฏิริยาตอบสนองอย่างจริงจัง เพราะในขณะที่เราฟังคนอื่นพูด เราจะรู้สึกถึงอารมณ์ต่าง ๆ ทั้งที่สามารถจะรู้สึกได้อย่างชัดเจนและที่แฝงอยู่ เช่น ความสนุกสนาน ความเสียใจ ความโกรธ ความรัก ความตื่นเต้น เป็นต้น ซึ่งอารมณ์เหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาพูดธรรมดา ๆ ด้วยน้ำเสียงที่แตกต่างกัน

ราซ (Raz) ซึ่งเป็นครูสอนอยู่ในวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งในอิสราเอล ได้ทดลองใช้บทสนทนาสั้น ๆ เพื่อการแสดงละครกับนักเรียนระดับอายุตั้งแต่ 8-50 ปี ผลปรากฏว่าประสบความสำเร็จเกินคาด เพราะนักเรียนทั้ง 2 ประเภทคือพวกเก่งมากและพวกอ่อนต่างก็ได้รับความสนุกสนานและตื่นเต้นจากประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งแตกต่างจากการทำแบบฝึกหัดอันน่าเบื่อที่เคยทำอยู่เป็นกิจวัตร

²³ Hana Raz (Polak), "Dramatic Dialogues," English Language Teaching, XXIV (October, 1969), pp. 43-46.

ราช โค้ดทำการวิจัยอีกครั้งหนึ่ง โดยทำการทดลองกับนักเรียนวัยรุ่นที่มีระดับสติปัญญาจำกัด และพวกที่มีปัญหาทางด้านพัฒนาการทางอารมณ์ (emotional instability) เริ่มด้วยการสอนบทสนทนาพื้นฐาน ต่อมาจึงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในบทสนทนานั้นโดยวิธีฝึกเทียบแทน และโดยวิธีขยายเพิ่มเติม (expansion) นักเรียนจะได้รับการแนะนำให้คิดแปลงบทสนทนาและนำมาใช้ในสถานการณ์จริงในระหว่างเริ่มเรียน นักเรียนจะต้องพูดตามพร้อม ๆ กันเป็นกลุ่ม โดยฟังเสียงความสำคัญของจังหวะและระดับเสียงที่ถูกต้อง หลังจากนั้นครูจะเรียกนักเรียนที่เก่งและกล้าให้แสดงบทบาทของบุคคลในบทสนทนา และในที่สุดก็เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมแสดงบทบาท แม้แต่นักเรียนที่อ่อนที่สุดและพวกเด็กที่มีปัญหาถ้าเข้าร่วมด้วย ผู้วิจัยค้นพบว่าการใช้บทสนทนาสอนนี้ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม ข้อเท็จจริงที่ว่านักเรียนรู้นว่าตนจะพูดอะไร และได้รับโอกาสให้พูดโดยมีท่าทางประกอบ ช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่น รู้สึกสนุกสนานในการเรียนภาษาต่างประเทศ และรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จด้วยหลังจากนักเรียนสามารถพูดบทสนทนาได้คล่องแล้ว ครูอาจนำบทสนทนานั้นมาเป็นจุดเริ่มต้นให้นักเรียนระดับสูงเขียนงานสร้างสรรค์ (creative work) อื่น ๆ ได้ ผลพลอยได้ประการสำคัญที่นักเรียนได้รับคือ นักเรียนจะคอย ๆ ซึมซาบเกิดความเข้าใจในโครงสร้างไวยากรณ์ตลอดจนส่วนต่าง ๆ เมื่อมีโอกาสก็จะนำบทสนทนาไปใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในสถานการณ์จริง

ริเลย์²⁴ (Riley) โค้ดทดลองสอนภาษาอังกฤษนักเรียนโดยการฝึกโครงสร้างไวยากรณ์แบบต่าง ๆ ในระหว่างระยะเวลาที่นักเรียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่อเนื่องกันเป็นเวลา 2 ปี โดยทดลองกับนักเรียนที่อยู่ในสถาบันเทคโนโลยี และได้เสนอแนะว่าการฝึกภาษาในห้องปฏิบัติการทางภาษานั้นมีประโยชน์มากที่สุด และจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด ถ้าใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที ในการฝึกภาษาแต่ละครั้ง แบบฝึกที่ ริเลย์ (Riley) ใช้จะสัมพันธ์กับเนื้อหาจากชั่วโมงบรรยายและสัมพันธ์กับงานฝึกเขียนของนักเรียนด้วย

²⁴Pamela M. Riley, "Variations in Structural Drills," English Language Teaching, XXV (June, 1971), pp. 250-254.

วิธี โดย ใ้ดักล่าวถึงแบบฝึกโครงสร้างไวยากรณ์โดยใช้ไทย ซึ่งได้ทดลองใช้สอนและ
ได้รับความสำเร็จแล้ว 5 แบบด้วยกัน คือ

1. การใช้ข้อความสั้น ๆ ที่คัดตอนมาเพื่อให้นักเรียนฟัง ข้อความดังกล่าวจะบรรจุ
โครงสร้างไวยากรณ์แบบใดแบบหนึ่ง นักเรียนจะได้ยินข้อความนั้น 2-3 ครั้ง แล้วฝึกพูดตาม
ปากเปล่าโดยไม่มีโอกาสได้เห็นตัวหนังสือ และอาจมีคำถามตามมาเพื่อให้นักเรียนตอบ โดย
ใช้โครงสร้างไวยากรณ์ที่ฝึกพูดมาแล้ว

2. การใช้บทสนทนา ซึ่งมีเนื้อหาสัมพันธ์กับบทเรียนที่ใช้ในการอ่านและเขียนใน
ชั่วโมงอื่น ๆ อาจให้นักเรียนได้เห็นตัวบทสนทนาและฟังไปพร้อม ๆ กับพูดตามแบบ และมี
การแลกเปลี่ยนบทบาทกัน ในลักษณะนี้เด็กก็มีโอกาสฝึกเรื่องการออกเสียงเท่า ๆ กับได้ฝึกพูด
ตามแบบการสนทนาในโอกาสปกติธรรมดา

3. การใช้อุปกรณ์จำพวกที่มองเห็นได้ (Visual cues) เป็นสิ่งเร้า เช่น พวก
แผนผังบอกเวลาและกิจกรรมที่คน ๆ หนึ่งทำ นักเรียนจะได้ยินคำถามและตอบโดยอาศัยแผนผัง
ดังกล่าว ในกรณีนี้นักเรียนจะได้ฝึกโครงสร้างไวยากรณ์เกี่ยวกับการใช้รูปกริยาให้ถูกต้องตาม
กาล (Tenses)

4. การใช้ประโยคที่ใช้ในการสนทนาพื้นฐาน นักเรียนฟังแล้วจะต้องเปลี่ยนพูดอีกแบบ
หนึ่ง โดยเนื้อหายังคงเดิม

5. การฝึกเรียบเรียงคำปากเปล่า โดยนักเรียนได้เห็นประโยคหลาย ๆ ประโยค
แต่ละประโยคมีตัวอักษรกำกับเป็น A, B, C นักเรียนจะต้องฟังคำสั่งว่าให้รวมประโยคใด
เข้าด้วยกัน โดยใช้คำเชื่อมประโยคที่ครูให้มา

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทสนทนาภาษาอังกฤษ

ลักษณะของบทสนทนาที่ดี

ในฐานะที่บทสนทนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
ครูผู้สอนจึงควรจะรู้วาลักษณะของบทสนทนาที่ดีนั้น ควรจะเป็นอย่างไร

"บทสนทนาที่ดีจะต้องสั้น มีความสมดุล และสร้างอย่างรัดกุม ต้องเป็นตัวแทน
ของภาษาพูดที่เป็นไปตามธรรมชาติ ต้องสัมพันธ์กับวัสดุการเรียนอื่น ๆ ในบทเรียนและต้อง

เกี่ยวของมีประโยชน์กับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนด้วย"²⁵

องค์ประกอบและหลักการที่ควรคำนึงถึงในการสร้างบทสนทนา

1. ความสั้นยาว ตามหลักทฤษฎี บทสนทนาบทหนึ่งควรจะประกอบด้วยการแลกเปลี่ยนคำพูดกันฝ่ายละ 2-3 ประโยค ในบางกรณีอาจจำเป็นที่จะต้องมีความยาวมากกว่านี้ เพื่อให้การสนทนาดูสมจริงตามธรรมชาติ ในการเปล่งเสียงและข้อความ (utterance) แต่ละครั้งควรกำหนดให้อยู่ในความยาวที่นักเรียนจะพูดตามได้ หลังจากได้ยินข้อความแล้ว 2 ครั้ง

2. ความสมดุลง หมายถึงการแสดงบทบาทของผู้สนทนาแต่ละคนต้องมีความสมดุลงกัน มิใช่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเจรบเจอบอยู่คนเดียว โดยที่อีกฝ่ายตอบรับแต่เพียง 'Yes' หรือ 'No' เท่านั้น

3. การลงท้าย การลงท้ายบทสนทนาเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เขียนบทสนทนาจะต้องคำนึงถึงด้วย ผู้เขียนที่ชำนาญจะต้องพยายามจบการสนทนาด้วยการลงท้ายที่มีน้ำหนัก เพื่อเป็นการให้สัญญาณว่าเป็นการจบการสนทนาที่สมเหตุผลและจริงจัง

4. ความเป็นธรรมชาติ (Naturalness) บทสนทนาภาษาอังกฤษที่ดีจะต้องเป็นตัวแทนของภาษาพูดที่เป็นธรรมชาติที่สุด ที่เจ้าของภาษาจะใช้พูดจริง ๆ ซึ่งจะทำให้ได้โดยการใช้ตัวย่อ เช่น I'm, can't, she'll และ They're และต้องพยายามไม่ทำให้บทสนทนาเป็นพิธีรีตองมากเกินไปจนเกินลักษณะของการสนทนาตามธรรมชาติ

5. เนื้อหาและความตรงกับกรณี (Content and Relevance) บทสนทนาที่ดีจะต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละระดับ มีเนื้อหาทางไวยากรณ์ และเนื้อเรื่องพอเพียงเพื่อให้สัมพันธ์กับบทเรียนภาษาอังกฤษอื่น ๆ และควรจำกัดศัพท์หรือโครงสร้างใหม่ที่จะบรรจุไว้ในบทสนทนาให้พอเหมาะพอควร

หัวข้อของการสนทนาที่นักเรียนจะสนใจ มักจะเป็นเรื่องรอบ ๆ ตัว เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน การงาน ความชอบไม่ชอบ เป็นต้น ผู้เขียนบทสนทนาบางคน ก็พยายามจะ สอดใส่อารมณ์ขันลงไปด้วย แต่เรื่องนั้นผู้สอนภาษาบางคนกล่าวว่าเป็นเรื่องของการใช้กลเม็ด เพราะเรื่องหนึ่งอาจน่าขบขันในวัฒนธรรมของคนกลุ่มหนึ่ง แต่อาจไม่น่าขำขันเลยก็ได้สำหรับคน อีกกลุ่มหนึ่ง²⁶ และอีกประการหนึ่ง อารมณ์ขันที่สอดแทรกไว้ในบทสนทนาที่ต้องฝึกซ้ำแล้วซ้ำอีก อาจจะกลายเป็นตลกผิด จืดชืดไปในที่สุดได้²⁷

อย่างไรก็ตามผู้เขียนบทสนทนาจะต้องพยายามเขียนบทสนทนาที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ ทั้งสำหรับครูและนักเรียน เพราะตามหลักของนักจิตวิทยา กล่าวว่า ถ้าปราศจาก ความสนใจการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นน้อยมาก การสร้างสถานการณ์บางอย่างในบทสนทนาเพื่อ ให้นักเรียนได้แสดงละครจะช่วยเราความสนใจนักเรียนได้ดียิ่ง เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน มีพฤติกรรมที่สมจริงและทันสมัย และนักเรียนก็จะรู้สึกอยากเข้า ร่วมแสดงบทบาทในบทสนทนาด้วยความเต็มใจ²⁸

ริเวอร์ส²⁹ (Rivers) กล่าวว่า ผู้เขียนบทสนทนาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษา ควรระมัดระวังในการสร้างสถานการณ์ให้เหมาะสม เช่น สถานที่ เวลา กิจกรรมที่ทำ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมมุติขึ้นควรให้อยู่ในประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ยังต้องคำนึง ถึงความสัมพันธ์ของตัวละครในค่านานาอายุ เพศ อาชีพ และการแสดงออกทางค่านิยมของผู้ สนทนา เช่น เป็นกันเอง เป็นพิธีรีตอง การล้อเลียน ความเคร่งเครียด เป็นต้น องค์ประ- กอบเหล่านี้ย่อมสัมพันธ์กับระดับของภาษาที่ใช้ ประโยคต่าง ๆ ในบทสนทนาจะก่อความยุ่งยาก แก่ผู้เรียน ถ้าผู้เขียนบรรจุปัญหาเรื่องการออกเสียงไว้มาก มีคำศัพท์ยาก และมีโครงสร้าง ใหม่ ๆ บรรจุเข้าไปพร้อม ๆ กันในบทสนทนาบทเดียวกัน

²⁶ Ibid., p. 23.

²⁷ Robert Lado, Language Teaching..., p. 64.

²⁸ Rivers, Teaching Foreign Language..., p. 170.

²⁹ Ibid.

แมค ครีดี³⁰ (McCready) กล่าวถึงการสร้างและการปรับปรุงบทสนทนาให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ ดังนี้

ประการแรก ถาหนังสือแบบเรียนไม่มีแบบฝึกหัดบทสนทนาบรรจุไว้ ครูก็ควรใช้ศัพท์หรือโครงสร้างใหม่ของบทนั้น ๆ เป็นพื้นฐานในการสร้างบทสนทนา ก่อนเขียนบทของศึกษาลักษณะของบทสนทนาที่คุ้นเคยก่อน เช่น ความสั้นยาว ความสมคูลย ความเหมาะสมรัดกุม ฯลฯ นอกจากนี้ก็พิจารณาเรื่องราวให้สัมพันธ์กับที่ปรากฏอยู่ในบทเรียน ข้อความที่บรรจุลงไว้ในบทสนทนาควรอยู่ในลักษณะที่จะหาคำมาแทนที่ได้ เพื่อการฝึกโครงสร้างและต้องพิจารณาถึงข้อความที่สามารถพูดได้หลาย ๆ แบบ นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีแก้ปัญหา เมื่อได้ฟังข้อความที่ตนไม่คาดคหวังไว้ ต้องบูรรพยากาศของการสนทนาว่าเป็นแบบกันเองหรือเป็นพิธีการ

ประการที่ 2 ถาบทเรียนเสนอบทสนทนาไว้ให้แล้ว แต่ยังไม่เหมาะสมครูควรแก้ไขปรับปรุง เช่น เปลี่ยนแปลงคำที่ใช้บางคำเพื่อให้การสนทนาเป็นไปอย่างสมจริง มีชีวิตจิตใจแสดงความรู้สึกและเป็นธรรมชาติมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม แมคครีดี เน้นว่า ในการเขียนบทสนทนานั้น ไม่จำเป็นและไม่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะแสดงวิธีใช้โครงสร้างใหม่ทุก ๆ ความหมายที่สามารถจะเป็นไปได้ในบทสนทนาพื้นฐานบทหนึ่ง ๆ ควรเลือกเสนอวิธีใช้ที่เป็นประโยชน์จริง ๆ ลักษณะและวิธีใช้ใกรอื่น ๆ อาจจะสอนตามความจำเป็นในภายหลัง หรือในแบบฝึกหัดอื่นต่างหาก เพราะฟิชเชอร์ (Fisher) ย้ำว่า

"What grammar a student is taught should be accurate but not complete. One or two all inclusive patterns that he can remember will serve him better than a number of patterns he is likely to forget."³¹

³⁰George McCready, "Developing a Lesson Around a Dialogue," Readings on English as a Second Language, ed. Keneth Croft (Cambridge: Winthrop Publishers, Inc., 1972), pp. 106-114.

³¹Fisher, op. cit., p. 27.

ริเบล³² (Reibel) ได้ศึกษาเรื่องการเขียนบทสนทนาเป็นแบบฝึกหัดเพิ่มเติม สำหรับการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย เขากล่าวว่าในบรรดาความยุ่งยากต่าง ๆ ที่ครูสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งยังใหม่ต่อการสอน ต้องเผชิญนั้น ปัญหาสำคัญเรื่องหนึ่ง คือ การเขียนแบบฝึกหัดเพิ่มเติม ริเบล เห็นว่าครูที่เป็นเจ้าของภาษาสามารถจะสร้างบทสนทนาที่เหมาะสมขึ้นมาใช้เป็นแบบฝึกหัดเพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าได้รับการแนะนำและเรียนรู้วิธีมาบ้าง

ริเบล ได้ทำการทดลองในปี 1963 กับผู้เข้ารับการอบรมเพื่อเตรียมตัวเป็นสมาชิกหน่วยสันติภาพอเมริกันที่จะมาสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมในประเทศไทย ระหว่างโปรแกรมการฝึกอบรม 10 สัปดาห์ เป็นที่ตระหนักดีว่า นอกเหนือจากการฝึกอบรมในเรื่องเทคนิควิธีสอนในห้องเรียนและขบวนการสอนภาษาต่างประเทศแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมสมควรได้รับการฝึกเขียนแบบฝึกหัดประกอบบทเรียนเพิ่มเติมด้วย และเป็นที่เชื่อว่าบทสนทนาจะเป็นวัสดุการสอนที่เป็นตัวแทนของภาษาพูดที่เป็นธรรมชาติที่สุด มีเหตุผลที่สุด และง่ายที่สุด สำหรับครูผู้ยังใหม่ต่อการเขียนแบบฝึกหัดขึ้นใจเอง

* ริเบล ได้ให้หลักทฤษฎีที่ควรคำนึงถึงในการสร้างแบบฝึกหัดบทสนทนาไว้ดังนี้

1. ถ้าผู้เรียนจะเรียนภาษาเพื่อให้ใช้ภาษาได้ นอกเหนือจากการเรียนเพื่อสามารถพูดประโยค ได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของภาษาที่สองแล้ว ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกให้พูดประโยคเหล่านั้นในข้อความที่กล่าวถึงสถานการณ์หนึ่ง ๆ และในขณะที่เดียวกันก็เป็นข้อความที่บรรจุเนื้อหาทางไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับวิธีใช้ด้วย

2. ไม่ควรเพ่งความสนใจทั้งหมดไปที่ไวยากรณ์ภาษาต่างประเทศทุกแง่มุมภายในเวลาอันจำกัดที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้โครงสร้างไวยากรณ์พื้นฐานก่อน

32

David A. Reibel, "The Contextually-Patterned Use of English: An Experiment in Dialogue Writing," English Language Teaching, XIX (January, 1965), pp. 62-71.

3. ผู้เรียนไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่สามารถจะจำและเรียนรู้โครงสร้างของภาษาได้ มีใช้ความช่วยเหลือวิเคราะห์ แต่เป็นไปได้โดยวิธีการสังเกต และฝึกตัวอย่างในข้อความเฉพาะบางข้อความ

4. การฝึกหรือการทำแบบฝึกหัดภาษาต่างประเทศในชั้นเรียน จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับตัวแปร 2 ตัวแปร คือ

ส่วนประกอบทางคานไวยากรณ์ (Grammatical Component)

ส่วนประกอบคานเนื้อหา (Contextual Component)

ในการเขียนแบบฝึกหัดเพื่อฝึกภาษาต่างประเทศ ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งคงที่ อีกตัวแปรหนึ่งจะต้องเปลี่ยน เช่น ถ้าจะฝึกโดยให้ส่วนประกอบทางคานไวยากรณ์คงที่ เนื้อหาจะต้องเปลี่ยน ได้แก่การฝึกใช้คำเทียบแทนในโครงสร้างใดโครงสร้างหนึ่ง แต่ในทางตรงข้ามถ้าต้องการจะให้โครงสร้างไวยากรณ์เปลี่ยน ใจความจะต้องเป็นใจความเดียวกัน เช่น ในบทสนทนาสั้น ๆ ข้อความเดียวอาจพูดได้หลายแบบ โดยใช้โครงสร้างต่างกัน

ผู้วิจัยได้รวบรวมและเสนอวิธีการในการสร้างบทสนทนาง่าย ๆ ซึ่งจะใช้เป็นบทเรียนหรือแบบฝึกหัดประกอบเพื่อสอนภาษาอังกฤษซ่อมเสริมให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมเป็นอาสาสมัครหน่วยสันติภาพ

หลักหรือข้อควรพิจารณาโดยทั่วไปคือ

1. บทสนทนาต้องสั้น เพื่อให้ใช้ได้ดีที่สุดสำหรับ

1.1 ท่องจำ

1.2 เพ่งความสนใจไปที่ลักษณะเฉพาะในการออกเสียง รวมทั้งความ

คล่องแคล่วในการพูด

1.3 ทดสอบโดยการให้นักเรียนท่องให้ฟังหรือให้เขียนตามคำบอก

2. จำเป็นต้องสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อสนองความจำเป็นที่ต้องแสดงวิธีใช้ประโยคที่เขียนไว้ในบทสนทนา

3. ถ้าต้องการจะใช้บทสนทนา เพื่อเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาที่สอง และเพื่อแสดงการใช้โครงสร้างของประโยค ควรเขียนตัวอย่างแสดงวิธีพูดให้มากกว่าหนึ่งแบบ

สำหรับใจความเดียวกัน เช่น ถาพสนทนานั้นประกอบด้วยข้อความ 4 ประโยค แต่ละ
ประโยคควรมีประโยคที่ชี้พูดเพื่อสื่อความหมายเดียวกันได้สำรองให้อีก 3 ประโยค ใน
บทสนทนาดังกล่าวก็จะประกอบด้วยประโยค 16 ประโยค ตามสูตร 4×4

ในการทดลองให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนแบบฝึกหัดบทสนทนามีข้อกำหนดว่า

1. จะต้องเขียนบทสนทนาซึ่งประกอบด้วย 4 ประโยค โดยแต่ละประโยคมี
ประโยคให้เลือกพูดได้ 4 แบบ

2. ประโยคที่มีสำรองให้เลือกใช้จะต้องเป็นประโยคที่ใช้ได้จริง และมีใจความ
เหมือนกัน แต่สามารถพูดด้วยวิธีการต่างกัน

3. ความยาวของแต่ละประโยคอย่างมากที่สุดควรมี 7 คำ อาจจะสั้นหรือยาว
กว่านี้ ตามความเหมาะสม กริยาวลี ถือเป็นหนึ่งคำ

ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องฝึกเขียนบทสนทนา 2 ชนิด ชนิดแรกเป็นบทสนทนา
ที่จะใช้แบบฝึกหัด โดยผู้เขียนคิดเนื้อหาและสถานการณ์เอง อีกประเภทหนึ่งเป็นบทสนทนา
เขียนขึ้นเป็นแบบฝึกหัดประกอบบันทึกการสอน ซึ่งเนื้อหาจะต้องสัมพันธ์กับบทความที่ให้นัก-
เรียนอ่านในบทเรียน ซึ่งเลือกจากหนังสือที่เป็นตัวแทนของพวกที่ใช้อยู่ในโรงเรียนมัธยมใน
ประเทศไทย

ผลการทดลองปรากฏว่า ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจะเขียนบทสนทนาได้คือ
รีเบลโต้เลือกและเสนอตัวอย่างของบทสนทนาที่ผู้เข้ารับการอบรมเขียนไว้ 5 บทด้วยกัน แต่
ละบทประกอบด้วยการแลกเปลี่ยนการสนทนาของผู้พูด 2 คน มี 4 บรรทัด แต่ละบรรทัดมี
ประโยคสำรองให้พูดแทนกันได้อีก 3 ประโยค

ขอมกพร่องที่ผู้วิจัยค้นพบคือ ผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจวิธีการเขียน
ฉะนั้น จึงปรากฏว่าตัวเลือกในประโยคหนึ่งใช้ไม่ได้กับตัวเลือกทุกตัวของประโยคอื่น ซึ่งผิดจุด
ประสงค์ที่ต้องการให้ตัวเลือกของประโยคหนึ่งใช้ได้กับตัวเลือกทุกตัวของประโยคอื่นด้วย
นอกจากนี้บทสนทนางานบทมีประโยคยาวเกินไป ทำให้ยากแก่ผู้เรียนในการฝึกพูดให้คล่อง
ผู้วิจัย ได้วินิจฉัยว่าเป็นเพราะผู้เข้ารับการอบรมยังไม่มีประสบการณ์ในวิธีการและการสอน
ในชั้นเรียน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสรุปว่า แม้ครูจะยังไม่หมดต่อประสบการณ์ในการสอน แต่ถ้าได้รับภาระแนะแนวที่ถูกตองก็สามารถจะสร้างแบบฝึกหัดบทสนทนาที่มีความเหมาะสมและใช้ประโยชน์ได้ และสามารถจะกล่าวได้ว่าการใช้แบบฝึกหัดบทสนทนาจะช่วยให้โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ประสบความสำเร็จได้อย่างดียิ่ง

การเรียนการสอนบทสนทนา (The Learning and Teaching of Dialogues)

การสอนบทสนทนาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทดลองสอนโดยใช้บทสนทนา คอบสัน³³ (Dobson) คนพบว่าครูจะสอนบทสนทนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จที่สุดด้วยวิธีการต่อไปนี้

1. เลือกบทสนทนาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพของการเรียนการสอนของตน โดยพิจารณา อายุ ระดับความสามารถ ความสนใจ และจุดมุ่งหมายของผู้เรียน
2. กำหนดว่าจะใช้เวลาเท่าใด สำหรับการสอนบทสนทนาในห้องเรียน โดยนึกถึงกิจกรรม 3 อย่าง ซึ่งต้องใช้เวลานั้น
  - ตอนที่ 1 นักเรียนฟัง ทำความเข้าใจ และพูดบทสนทนา
  - ตอนที่ 2 นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เกี่ยวข้องกับบทสนทนา
  - ตอนที่ 3 นักเรียนใช้บทสนทนาเป็นบันไดก้าวไปสู่การแสดงออกอย่างเสรี
3. ครูต้องอ่านบทสนทนาด้วยตัวเองอย่างน้อย 2 ครั้ง ก่อนที่จะนำไปสอนนักเรียนในชั้น ชีตเส้นใต้คำ และโครงสร้างใหม่ทีนักเรียนยังไม่คุ้นเคย
4. ถ้าบทสนทนาไม่มีแบบฝึกหัดฝึกพูดกระสรนประโยค ครูต้องเตรียมขึ้นเอง เช่น อาจใช้คำเทียบแทนในประโยคใดประโยคหนึ่งของบทสนทนา หรืออาจใช้แบบฝึกหัดแปลงประโยค จากประโยคบอกเล่าเป็นประโยคปฏิเสธ หรือคำถาม หรือจะใช้หลายเทคนิคผสมผสานกันก็ได้

³³ Dobson, op. cit., pp. 23-6.

5. ก่อนจะเริ่มการสอน ควรเขียนบทสนทนาไว้นกกระดานคำและปิดไว้ก่อน วิธีการนี้จะช่วยให้ครูเสนอบทสนทนาควยปากเปล่าเพื่อฝึกนักเรียนให้ฟังก่อนที่จะได้เห็นตัวเขียน หลังจากฝึกปากเปล่าแล้ว จึงสามารถแสดงตัวเขียนให้นักเรียนเห็นได้ทันทีโดยไม่เสียเวลา

6. เมื่อเสนอบทสนทนาเป็นครั้งแรก ครูควรอ่านบทสนทนาอย่างระมัดระวัง ควบคู่กับความเร็วปกติ และเป็นธรรมชาติที่สุด ให้นักเรียนตั้งใจฟัง

7. ให้นักเรียนฝึกพูดตามพร้อมกันทีละบรรทัด ครูต้องฟังและตรวจดูว่านักเรียนพูดถูกต้อง

8. หลังจากฝึกพูดตามแล้ว ครูอาจจะอธิบายคำศัพท์ใหม่ และโครงสร้างไวยากรณ์ใหม่ที่ปรากฏในบทสนทนา ควบคู่ภาษาอังกฤษง่าย ๆ ที่นักเรียนจะเข้าใจได้ ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจครูอาจแปลความหมายของคำหรือข้อความยาก ๆ เป็นภาษาของนักเรียนเพื่อประหยัดเวลา และเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ครูอาจถามคำถามบ้าง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจสถานการณ์ คำศัพท์ และโครงสร้างดีขึ้น

9. ให้เวลาเล็กน้อยสำหรับนักเรียนท่องจำบทสนทนา วิธีการที่จะช่วยในการท่องจำ คือ

9.1 ฝึกพูดตาม พร้อมกันทั้งชั้น และเป็นรายบุคคล

9.2 ให้นักเรียนมองเห็นบทสนทนาที่ท่องจำ

9.3 ใช้เทคนิคการใช้กระดานคำช่วยการฝึก

9.4 ใช้รูปภาพลายเส้นและอุปกรณ์อื่น

10. ครูควรทดสอบดูว่า นักเรียนเรียนรู้อะไรบ้างหลังจากฝึกท่องจำแล้ว อาจโดยวิธีการเล่นละคร ฝึกกันพูดในบทสนทนา

11. ครูควรทบทวนเกี่ยวกับบทสนทนาในวันรุ่งขึ้นหลังจากเสนอบทสนทนาไปแล้ว

12. หลังจากนักเรียนคุ้นเคยกับบทสนทนาดีแล้ว ควรมีการฝึกปากเปล่า โดยนำประโยคจากบทสนทนามาใช้คำที่เทียบแทนหรือแปลงประโยค เทคนิคนี้ช่วยในการฝึกโครงสร้างไวยากรณ์ได้

13. มีการทบทวนบทสนทนาที่เรียนไปแล้วอย่างสม่ำเสมอ และเป็นการทบทวนศัพท์และโครงสร้างไปในตัวด้วย

การสอนบทสนทนา

โรเบิร์ต ลาโด³⁴ (Robert Lado) กล่าวว่าในการสอนบทสนทนาจะมีกิจกรรมเกิดขึ้น 3 ประการ

1. การสอนให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกับเสียงและพูดได้เสียก่อนด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1.1 การเลียนแบบ ถ้าประโยคยาวควรแบ่งเป็นตอน ๆ ครูพูดให้นักเรียนฟังก่อน 2-3 ครั้ง จึงให้นักเรียนพูดตาม

1.2 นักเรียนฝึกพูดปากเปล่าเป็นกลุ่มก่อนแล้วจึงฝึกเป็นรายบุคคล ด้วยระดับเสียงและความเร็วปกติ

2. การอธิบายความหมาย นักภาษาศาสตร์หลายคนจะอธิบายความหมายของบทสนทนาเป็นภาษาของนักเรียน หรืออาจใช้รูปภาพพูดที่ดำเนินเรื่องติดต่อกัน มีการอธิบายรูปภาพ แต่ละรูปด้วยภาษาของนักเรียนก่อน จากนั้นอธิบายความหมายของบทสนทนาเป็นภาษาที่สองโดยใช้ภาพทั้งชุด ครูอาจแสดงความหมายของบทสนทนาให้กระจ่างแจ้งด้วยการแสดงละคร ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียน รู้ความหมายอย่างละเอียด เพียงแต่เข้าใจและพูดได้ถูกต้องรูวาทนพูดอะไรก็ได้แล้ว

3. การฝึก เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของรูป (form) และความหมาย รูปภาพพูดที่มีหมายเลขกำกับแสดงความต่อเนื่องของสถานการณ์จะช่วยให้นักเรียนระลึกถึงประโยคที่ใช้ในบทสนทนาได้

ในการสอนบทสนทนา เมื่อสอนแล้วครูต้องกลับมาทบทวนเป็นบางครั้งบางครั้งอย่างสม่ำเสมอตามกฎแห่งการเรียนรู้และการจำ

³⁴Lado, op. cit., pp. 64-9.

ในเรื่องความหมายทางวัฒนธรรมนั้น บางทีก็เป็นปัญหา เพราะนักเรียนอาจเข้าใจผิดได้ การแก้ปัญหาทำได้โดยเขียนอธิบายความหมายย่อ ๆ อย่างง่าย ๆ เป็นภาษาที่สอง หรือถ้ายังมีปัญหาอีกก็อาจเขียนเป็นบันทึกสั้น ๆ เป็นภาษาของนักเรียนให้นักเรียนอ่านในใจ ริเวอร์ส³⁵ (Rivers) กล่าวว่า การเสนอบทเรียนโดยใช้บทสนทนา นั้น ครูต้องแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจบทสนทนาดี ก่อนจะให้เด็กท่องจำ และต้องพยายามส่งเสริมให้นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนแล้วไปใช้ในสภาพการณ์จริงบ้าง และเพื่อที่จะสร้างความยึดหยุ่นเกี่ยวกับการใช้วลีในประโยคที่มีอยู่ในบทสนทนา ครูควรจะจัดหาแบบฝึกหัดปากเปล่าเพื่อให้นักเรียนรู้วิธีพูดหลาย ๆ แบบ เพื่อให้นำไปใช้สนทนาโต้ตอบได้ เทคนิคของการฝึกปากเปล่าอาจใช้วิธีฝึกเทียบแทน หรือการแปลงประโยค หรือผสมผสานกันจนกว่าครูจะแน่ใจว่านักเรียนเรียนรู้อ และสามารถตอบสนองได้ถูกต้องในการสนทนา อย่างไรก็ตามการฝึกปากเปล่าไม่ควรทำนานเกินไป

การสอนบทสนทนาโดยวิธีแสดงละคร

ฟินอคชัวร์³⁶ (Finocchairo) กล่าวถึงการเรียนบทสนทนาว่าควรเป็นแบบเล่นละคร (Dramatization) เป็นการพัฒนาความสามารถทางภาษาของนักเรียน และความเข้าใจทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่นักเรียนเรียน การเรียนบทสนทนาที่ค่อนข้างยาวไม่จำเป็นต่องานให้นักเรียนเรียนให้จบภายใน 1 ชั่วโมง ครั้งแรกครูอาจเสนอบทสนทนาทั้งหมด แต่ให้นักเรียนเรียนเพียง 3-4 บรรทัดแรก สำหรับชั่วโมงนั้น และเรียนส่วนที่เหลือต่อไป

การใช้บทสนทนาแสดงละคร อาจกระทำได้ในตอนแรกความสนใจของผู้เรียน ตอนทบทวน หรือตอนสรุปสิ่งที่เรียนไปแล้วในบทเรียนก็ได้ เมื่อนักเรียนเรียนโครงสร้างไวยากรณ์หรือคำศัพท์ใหม่แล้ว ครูอาจช่วยแนะให้นักเรียนดัดแปลงหรือขยายข้อความที่เรียน

³⁵ Rivers, op. cit., pp. 183-4.

³⁶ Finocchairo, op. cit., p. 174.

จากบทสนทนา เช่น โดยการเติมวลีใหม่ หรือประโยคใหม่ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ จะใช้บทสนทนาสำหรับการแสดงละครแล้วอาจนำบทสนทนามาอ่าน และเขียนสรุปเป็นเรื่อง เล่าธรรมดา ก็ได้อีก หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล สถานที่ เวลา แล้วใช้เป็นแบบฝึกหัด ปากเปล่า ก็ได้ สิ่งสำคัญคือ ก่อนให้ผู้เรียนพูดตามหรือท่องจำบทสนทนาที่ใดก็ตาม ต้อง ให้ความสนใจผู้เรียนเข้าใจความหมายของบทสนทนาทุกตอนเสียก่อน ครูควรช่วยผู้เรียนให้ เห็นความสัมพันธ์ของสถานการณ์ในบทสนทนากับสถานการณ์ในชีวิตและประสบการณ์จริงของ นักเรียน

หลังจากเสนอบทสนทนาและมีการแสดงละครแล้ว ควรมีแบบฝึกหัดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์

การเรียนรู้บทสนทนาโดยวิธีท่องจำ

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้บทสนทนาโดยให้ผู้เรียนท่องจำบทสนทนานั้น ฟินอคชิอาโร³⁷ (Finocchiaro) ให้ความเห็นว่า การให้ผู้เรียนท่องจำบทสนทนาจนขึ้นใจเพื่อการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยไม่คำนึงว่าความหมายสำคัญที่สุดนั้นเป็นความเชื่อที่ผิด เพราะเจ้าของภาษาต่างประเทศจะใช้ภาษาในลักษณะที่เป็นของแต่ละบุคคล ฉะนั้น การที่ คาดว่าในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะต้องได้ยินข้อความหรือการตอบสนองตามที่จำมาจากบทสนทนาที่ใดบทหนึ่งนั้น จึงเป็นเรื่องที่ไม่สมเหตุผล

การให้ผู้เรียนท่องจำ ควรกระทำเมื่อเป็นบทสนทนาสั้น ๆ และบรรจุข้อความ หรือประโยคที่มีความถี่ในการใช้สูง หรือที่ใช้กันเป็นสุทธ เช่น คำทักทาย คำขอโทษ คำอุทาน การขอร้อง การขออนุญาต เป็นต้น ทั้งที่เป็นคำตอบสั้น ๆ และคำตอบยาว ทั้งนี้ ผู้เรียน ต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่ตนฝึกพูดและท่องจำ

37

Mary Finocchiaro, "Myth and Reality: A Plea for a Broader View," English Teaching Forum, X (March-April, 1972), p. 3.

เทคนิคอื่น ๆ ในการสอนบทสนทนา

ริชาร์ดส์³⁸ (Richards) ได้เขียนบทความเสนอแนะการใช้เทปบทสนทนาในห้องเรียนสำหรับนักเรียนระดับสูง ลักษณะของบทสนทนาที่ผู้เขียนเสนอให้ครูใช้เรียกว่า "Ambiguous Dialogues" ซึ่งเป็นบทสนทนาที่เริ่มต้นด้วยความคลุมเครือ ก่อให้เกิดความคิดเคาเหตุการณ์ไปได้หลาย ๆ อย่าง ตราบจนกระทั่งถึงบรรทัดสุดท้าย เหตุการณ์จึงกระจ่าง การใช้บทสนทนาแบบนี้สอนในชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมนักเรียนให้รู้จักใช้วิจารณญาณ นักหาคำโต้ตอบในสถานการณ์จริง ซึ่งในชีวิตจริง เราจะรู้สึกว่ามีคำตอบใดที่ตายตัวเสมอไป ในการใช้วัสดุการเรียนดังกล่าว นักเรียนจะได้รับการช่วยผู้ให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามระหว่างที่ฟังการสนทนาจากเทป ซึ่งครูจะหยุดเป็นตอน ๆ จนกระทั่งถึงประโยคสุดท้าย นักเรียนจะพยายามใช้จินตนาการนึกเคาเหตุการณ์หรือคำพูดที่ครูยังไม่ได้เปิดให้ฟัง พรอมทั้งให้เหตุผลว่าทำไมจึงคิดอย่างนั้น หลังจากฟังบทสนทนาจบ นักเรียนก็จะเข้าใจเหตุการณ์ที่แท้จริง นอกจากนั้นนักเรียนอาจได้รับการสนับสนุนให้ใช้จินตนาการนึกสร้างละครฉากต่อไปด้วยตนเอง

ริชาร์ดส์ ชี้แจงว่าเทคนิคการสอนดังกล่าวเหมาะกับนักเรียนชั้นสูงที่มีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษดีพอสมควร ผู้ที่คิดจะเขียนบทสนทนาแบบนี้ขึ้นใช้ของพยายามใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายที่สุด และสถานการณ์ที่สร้างขึ้นควรให้อยู่ในประสบการณ์ของนักเรียนด้วย เทคนิคนี้จะใช้ได้ผลดีสำหรับห้องเรียนที่ครูมีความสัมพันธ์อย่างดีกับนักเรียน และรู้จักนักเรียนดีทุกคน มีความเป็นกันเอง เพื่อนักเรียนจะได้กล้าคิดกล้าพูด ในกรณีที่เินบทสนทนาดังกล่าวมีคำศัพท์หรือโครงสร้างไวยากรณ์และสำนวนที่ครูคิดว่ายากสำหรับนักเรียน ครูควรดึงออกมาอธิบายให้นักเรียนฟังก่อนเริ่มใช้บทสนทนา

38

Brian Richards, "The Tape Recorder in the Classroom: Ambiguous Dialogues," English Language Teaching, XXIII(May, 1969), pp. 227-30.

ซมิดต์ แมคคี³⁹ (Schmidt-Mackey) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการสอนภาษา โดยการฝึกพูดภาษาในข้อความที่มีความหมาย คือ ไซบอทสนทนาเป็นเครื่องมือ ผู้เขียนกล่าวว่า การฝึกภาษาไม่ควรฝึกในประโยคโดด ๆ ที่ไม่สัมพันธ์กัน แต่ควรไซบอข้อความเพื่อให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์และเกิดการเรียนรู้ การสอนภาษาเท่าที่ทำกันอยู่ แม้จะได้ไซบอทสนทนาเพื่อนำเนื้อหาและมีการฝึกพูดกระสวนประโยค แต่ก็ยังไม่มีสัมฤทธิ์ผล เพราะการฝึกกระสวนประโยคมักจะฝึกเป็นประโยคโดด ๆ ที่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาในบทสนทนา และสิ่งที่ต้องการสอนในบทสนทนามีเพียง 1 - 2 ครั้งเท่านั้น เป็นการไซบอทสนทนาที่ไม่คุ้มค่า

ผู้เขียนได้เสนอวิธีแก้ปัญหา การเรียนภาษาต่างประเทศโดยเน้นทั้งเนื้อหาและการฝึก เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดโดยไซบอทสนทนาที่สามารถจะขยายออกไปจากเดิมได้เรียกว่า

"Stretch dialogue" ในการเสนอบทเรียนด้วยวิธีดังกล่าว ครูจะต้องเริ่มต้นบทสนทนาที่เป็นแกน (core dialogue) ซึ่งจะมีจุดที่ของการสอนบรรจุอยู่ หลังจากเสนอบทสนทนาแล้ว ครูขยายบทสนทนาออกไปอีก เพื่อให้มีการฝึกสิ่งที่สอนเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ชบวนการสอน สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมนักเรียนเพื่อเรียนสิ่งใหม่ โดยอธิบายศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ยาก

ขั้นที่ 2 ครูเล่าสถานการณ์ย่อ ๆ ของบทสนทนา เช่นตัวละครมีความเกี่ยวข้องกับอย่างไร อะไรคือสาเหตุของการสนทนาที่จะเกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 เสนอบทสนทนาแกน (core dialogue) โดยมีวิธีการดังนี้

3.1 ครูเขียนบทสนทนามนกระดานดำ

3.2 ครูอ่านบทสนทนาอย่างธรรมชาติที่สุดหรือจะใช้เทปก็ได้

3.3 ครูถามคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจ

³⁹ Ilonka Schmidt-Mackey, "Repetition within Context,"

3.4 ให้นักเรียนพูดตามครูทีละประโยคพร้อมกันทั้งชั้น และต่อมาก็คือ เป็นรายบุคคล โดยระวิงเรื่องการออกเสียง

3.5 แบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็น 2 กลุ่ม สันทนาการ

3.6 เลือกนักเรียนที่เก่ง 2 คน ให้แสดงละครจากบทสนทนา

3.7 ฝึกพูดประโยคในบทสนทนาทีละประโยคและทีละคน

3.8 ให้นักเรียนฝึกพูดประโยคในบทสนทนาเป็นการบ้านจนจำได้

ขั้นที่ 4 การซ้อมบทสนทนาขยาย (Stretch dialogue) ของใหม่บทสนทนาขยายนี้คลอบคลุมจุดที่สอนควย เช่น โครงสร้างไวยากรณ์ใหม่ที่ปรากฏในบทสนทนาแล้ว และต้องการให้มีการฝึกเพิ่มเติมอีก กับบรรจุไว้ในบทสนทนาขยายควย พร้อมกับสร้างสถานการณ์ที่เหมาะสมและเป็นธรรมชาติ ในการเสนอบทสนทนาขยายนี้ ปฏิบัติเหมือนวิธีการเสนอบทสนทนาแทน

ขั้นที่ 5 การแนะนำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงบทสนทนาใน 2 กรณี คือ

5.1 เปลี่ยนแปลงฟอร์ม โดยเนื้อเรื่องคงเดิม เช่น โดยการสมมุติให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งแสดงเป็นตัวละครในเรื่อง และนักเรียนคนอื่น ๆ แสดงเป็นตัวละครที่สมมุติขึ้นใหม่อีก 2 - 3 ตัว ช่วยกันวาดจินตนาการสร้างบทสนทนาขึ้นใหม่ โดยเนื้อหาคงเดิม แต่เปลี่ยนแปลงชื่อตัวละครสมมุติเป็นชื่อนักเรียนจริงในชั้น และนักกิจกรรมขึ้นใหม่

5.2 เปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่อง เป็นการเปิดโอกาสให้ยูเรียนนำสิ่งที่เรียนมาใช้ในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวยูเรียน เช่น ความสนใจความสามารถ ภูมิหลังทางสังคม อายุ ฯลฯ ในชั้นนี้ครูจะเสนอโครงร่างหรือกรอบสำหรับบทสนทนาให้ เมื่อนักเรียนเข้าใจโครงร่างก็จะสามารถสร้างบทสนทนาเองได้ ครูจะเลือกบทสนทนาที่ดีมาแสดงเป็นละครในชั้น

ผู้เขียนกล่าวว่า การซ้อมบทสนทนาดังกล่าวเป็นวิธีที่จะดึงดูดความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนได้ดีที่สุด ทำให้นักเรียนรู้สึกอยากแสดงออก กล่าวโดยสรุปก็คือเทคนิคการซ้อมบทสนทนาขยายดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมการสอนภาษาต่างประเทศ โดยการฝึกจุดที่สอนในข้อความที่มีความหมาย เทคนิคนี้เหมาะมากที่สุดสำหรับนักเรียนระดับกลาง และจะ

เป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับนักเรียนระดับสูง ถ้ามีการควบคุมบางสิ่งบางอย่างก็อาจจะ
ใช้กับนักเรียนชั้นเริ่มต้นได้

ร็อบเจอร์ ฮอคคีย์⁴⁰ (Roger Hawkey) ได้ตั้งข้อสังเกตว่านักเรียนไทยโดยเฉลี่ยพบว่า
ตนไม่สามารถจะพูดโต้ตอบกับใคร เป็นภาษาอังกฤษที่ถูกตอและเหมาะสมกับโอกาสตาม
สถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ สาเหตุเนื่องมาจากทั้งทางสังคมและทางภาษาศาสตร์ มี
นักเรียนจำนวนน้อยมากที่จะมีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษาเมื่ออยู่นอกห้องเรียน
ในชั้นเรียนครูมักมุ่งแต่แบบสร้างและโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นภาษาเขียนมากกว่า
ภาษาพูด การฝึก ฟัง - พูด ส่วนมากเป็นกิจกรรมที่ทำพร้อม ๆ กัน และกิจกรรมของนักเรียน
ก็จำกัดอยู่เฉพาะการฟังและพูดตามเท่านั้น ไม่ใช่ลักษณะที่จะพัฒนาความสามารถในการพูดหรือ
โต้ตอบ เป็นข้อความที่มีความหมาย ครูสอนภาษาอาจแก้ปัญหานี้ได้ โดยใช้บทสนทนาที่เปิด
โอกาสให้มีการฝึกในเรื่องต่อไปนี้

1. การพูดและโต้ตอบที่ใช้กันเป็นสูตร (Formula Remarks and Responses)
เป็นคำโต้ตอบสำหรับสถานการณ์บางอย่าง เช่น คำทักทาย การเสนอแนะ การขอร้อง การ
ขอโทษ การแสดงความปรารถนาดี การเสนอบริการ และการกล่าวอำลา

คำโต้ตอบประเภทนี้ ควรให้นักเรียนท่องจำจนสามารถใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับ
โอกาสและโดยอัตโนมัติ

เทคนิคในการสอน

- 1.1 ครูพูดให้นักเรียนโต้ตอบทั้งชั้น เป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล
- 1.2 ครูสมมุติสถานการณ์ให้นักเรียน 2 คนพูดโต้ตอบกัน
- 1.3 ครูสมมุติสถานการณ์ให้นักเรียนหนึ่งคนพูดและอีกคนคิดหาคำโต้ตอบ

ให้เหมาะสม

⁴⁰ Roger Hawkey, "The Teaching of Dialogue," Bulletin of the English Language Center, II(March, 1972), pp. 51-56.

1.4 ครูเริ่มต้นพูดก่อน หรือให้คำคมอย่างใดอย่างหนึ่งให้นักเรียนเขียนประโยคที่ซำคทายไป

2. การขยายสถานการณ์ของบทสนทนา (Extended Dialogue Situations)
ใช้บทสนทนาพื้นฐานที่จำเป็นตองใข้บ่อย ๆ ขนาดยาวไม่เกิน 6 บรรทัด การสอนตองคำนึไปอย่างมีชีวิตชีวา
ชั้นของการสอน

2.1 ครูเขียนบทสนทนาบนกระดานคำ โดยมีเครื่องหมายแสดงระดับเสียงและเสียงเน้นหนัก

2.2 ครูอ่านบทสนทนาซ้ำ 2 - 3 ครั้ง ให้นักเรียนคุ้นเคยกับการออกเสียง

2.3 นักเรียนพูดตามครูทีละประโยค

2.4 ครูและนักเรียนผลัดกันพูดในบทสนทนา

2.5 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม เพื่อให้สนทนาโต้ตอบกัน

2.6 ครูลบคำพูดของผู้พูดฝ่ายหนึ่งออก นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มยังคงพูดบทสนทนาต่อไป

2.7 ครูลบบทสนทนาออกหมดคิให้นักเรียนพูดเอง

2.8 ให้นักเรียนออกมาเขียนบทสนทนาบนกระดานคำ ครูตรวจสอบความผิดพลาด แล้วนักเรียนลอกกลงสมุด

2.9 ชั้นสุดท้าย เน้นการถ่ายโยงความรู้ที่เรียนไปแล้วโดยเปลี่ยนแปลงเนื้อหาขางตอนในบทสนทนา แต่ยังใช้โครงสร้างเดิม

3. การใช้บทสนทนาที่มีความยาว (Conversation) ใช้เป็นข้อความสำหรับฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีการสนทนาหลายเรื่องเพื่อแสดงการใช้คำศัพท์ หลายคำ และโครงสร้างไวยากรณ์หลายโครงสร้าง

อีกประเภทหนึ่งเป็นบทสนทนาตามสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทั่วไป เช่นในบ้านอาหาร ที่สถานีรถไฟ ซึ่งเป็นการสนทนาแบบไม่เป็นพิธีการ ประเภทนี้มักเป็นแบบฝึกหัดฝึกเติมข้อความควยปากเปล่า โดยครูควบคุมโครงร่างของบทสนทนาไว้

ชั้นของการสอน

- 3.1 ครูเขียนบทสนทนาที่สมบูรณ์ลงบนกระดานดำ
- 3.2 ครูแนะนำนักเรียนให้เข้าใจสถานการณ์ มีการฝึกโครงสร้างที่สำคัญ ๆ
- 3.3 มีการฝึกพูดตามครูทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 3.4 นักเรียนพูดสนทนาโดยไม่ท่องดูตัวเขียน
- 3.5 ให้นักเรียนเขียนบทสนทนาเป็นการบ้าน

4. การใช้บทสนทนาสั้น ๆ เพื่อฝึกไวยากรณ์ เป็นการฝึกทักษะการฟังและพูดของนักเรียนโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ การให้คำมาเป็นชุดเพื่อเทียบแทนลงในประโยคในบทสนทนา

ฮอกกี (Hawkey) สรุปว่า เทคนิคการใช้บทสนทนาในการสอนที่กล่าวมาทั้ง 4 วิธี จะมีผลต่อทัศนคติในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ในการเตรียมบันทึกการสอน ถ้าครูจะใช้บทสนทนาบ้างบางครั้งคราว นักเรียนก็จะคุ้นเคยและเกิดความเชื่อมั่น และโต้ตอบภาษาอังกฤษได้ถูกต้องแม่นยำขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย